

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

NACRT

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O VANJSKIM POSLOVIMA**

Zagreb, ožujak 2018.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANJSKIM POSLOVIMA

Članak 1.

U Zakonu o vanjskim poslovima (»Narodne novine«, broj 48/96, 72/13 i 127/13) članak 1.a mijenja se i glasi:

„Ovim se Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva Vijeća (EU) 2015/637 od 20. travnja 2015. o mjerama koordinacije i suradnje za olakšavanje pružanja konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništva u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Odluke 95/553/EZ (SL L 106, 24.4.2015., u daljnjem tekstu: Direktiva).

Ovim se Zakonom osigurava provedba Odluke predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća od 25. lipnja 1996. o uspostavljanju hitne putne isprave (96/409/ZVSP) (SL L 168, 6.7.1996.).“

Članak 2.

U članku 8. stavku 1. dodaje se točka 10. koja glasi:

„10. europski poslovi.“

Članak 3.

Članak 14.a mijenja se i glasi:

„Konzularnu zaštitu i pomoć državljanima Republike Hrvatske koji se nalaze na državnom području treće zemlje, u kojoj Republika Hrvatska nema svoje diplomatsko ili drugo predstavništvo, pružaju diplomatske misije ili konzularni uredi druge države članice Europske unije, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova ili nadležna odnosno teritorijalno najbliža diplomatska misija i konzularni ured Republike Hrvatske mogu od države članice Europske unije koja primi zahtjev za konzularnom zaštitom ili pruža konzularnu zaštitu državljaninu Republike Hrvatske iz stavka 1. ovoga članka zatražiti da se njegov zahtjev ili predmet proslijedi Ministarstvu vanjskih i europskih poslova.“

Članak 4.

Naslov iznad članka 15.a i članak 15.a mijenjaju se i glase:

“Konzularna zaštita građana bez predstavništva

Članak 15.a

U smislu odredaba ovoga Zakona, građanin bez predstavništva je svaki građanin koji ima državljanstvo druge države članice Europske unije koja nema predstavništvo u trećoj zemlji ili čije predstavništvo, u konkretnom slučaju, svom državljaninu nije u mogućnosti pružiti učinkovitu konzularnu zaštitu.

Građanin koji ima državljanstvo dvije ili više država članica Europske unije smatra se građaninom bez predstavništva, ako nijedna od država članica Europske unije čiji je državljanin nema svoje predstavništvo u trećoj zemlji.

Republika Hrvatska i druga država članica Europske unije nema predstavništvo u trećoj zemlji, ako u toj zemlji nema stalno uspostavljeno veleposlanstvo ili konzulat ili u njoj nema veleposlanstvo, konzulat ili počasnog konzula koji bi u pojedinačnom predmetu mogao pružiti konzularnu zaštitu.“

Članak 5.

Iza članka 15.a dodaju se članci 15.b, 15.c, 15.d, 15.e, 15.f, 15.g, 15.h, naslovi iznad članaka i članci 15.i, 15.j, 15.k, članci 15.l, 15.m, 15.n i 15.o koji glase:

„Članak 15.b

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske pružaju konzularnu zaštitu građanima bez predstavništva pod istim uvjetima kao državljanima Republike Hrvatske u obavljanju sljedećih konzularnih funkcija:

- pomoć u slučaju uhićenja ili pritvora
- pomoć žrtvi kaznenog djela
- pomoć u slučaju teške nesreće ili teške bolesti
- pomoć kod smrtnog slučaja
- podrška i repatrijacija u hitnim slučajevima
- pomoć u slučaju potrebe za hitnom putnom ispravom, kako je predviđeno u Odluci 96/409/ZVSP predstavnika vlada država članica na sastanku Vijeća 25. lipnja 1996. o uspostavi hitne putne isprave (SL L 168, 6. 7. 1996.) i
- u drugim slučajevima.

Članak 15.c

Identitet podnositelja zahtjeva za konzularnom zaštitom utvrđuje se na osnovi putovnice ili osobne iskaznice.

Ukoliko podnositelj zahtjeva ne posjeduje ispravu iz stavka 1. ovoga članka, identitet se može utvrditi i na drugi način, uključujući provjeru putem diplomatskih misija i konzularnih ureda države članice Europske unije za koju podnositelj zahtjeva tvrdi da je njezin državljanin.

Članak 15.d

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske kojima je građanin bez predstavništva podnio zahtjev za konzularnom zaštitom ili su obaviještene da se građanin bez predstavništva nalazi u izvanrednoj situaciji bez odgode se savjetuju s ministarstvom nadležnim za vanjske poslove ili nadležnim veleposlanstvom ili konzulatom države članice državljanstva građanina te im dostavljaju sve relevantne informacije s kojima raspolažu.

Savjetovanje iz stavka 1. ovoga članka odvija se prije pružanja pomoći, osim u slučajevima iznimne hitnosti.

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske nisu nadležni za komunikaciju s članovima obitelji ili drugim fizičkim ili pravnim osobama s kojima je povezan građanin bez predstavništva.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova obavještava Europsku službu za vanjsko djelovanje (u daljnjem tekstu: ESVD) putem njezine sigurne internetske stranice o osobama za kontakt službe vanjskih poslova Republike Hrvatske kojima se svojim zahtjevima i zamolbama mogu obratiti druge države članice Europske unije.

Članak 15.e

Građani bez predstavništva imaju pravo tražiti zaštitu od veleposlanstva ili konzulata bilo koje države članice Europske unije.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može s nadležnim tijelima drugih država članica Europske unije sklapati provedbene dogovore o pružanju konzularne zaštite u trećim zemljama građanima bez predstavništva.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova o sklopljenim provedbenim dogovorima iz stavka 2. ovoga članka koji se odnose na državljane Republike Hrvatske obavještava Europsku komisiju i

ESVD, a obavijest o sklopljenom provedbenom dogovoru se objavljuje na javnoj internetskoj stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Članak 15.f

Ukoliko država članica državljanstva građanina bez predstavništva, koji se obratio zahtjevom za konzularnom zaštitom diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske, ima sklopljen provedbeni dogovor iz članka 15.e ovoga Zakona s drugom državom članicom Europske unije, diplomatska misija ili konzularni ured Republike Hrvatske će građanina bez predstavništva uputiti na veleposlanstvo ili konzulat nadležan temeljem sklopljenog provedbenog dogovora, osim ako bi to ugrozilo njegovu konzularnu zaštitu.

Članak 15.g

Država članica Europske unije čiji je državljanin građanin bez predstavništva može od diplomatske misije i konzularnog ureda Republike Hrvatske, od koje građanin bez predstavništva zatraži ili primi konzularnu zaštitu, zatražiti da joj se proslijedi zahtjev ili predmet građanina kako bi mu pružila konzularnu zaštitu u skladu sa svojim zakonodavstvom ili praksom.

Diplomatska misija i konzularni ured Republike Hrvatske će udovoljiti traženju države članice državljanstva iz stavka 1. ovoga članka kada ona potvrdi da građaninu bez predstavništva pruža konzularnu zaštitu.

Članak 15.h

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske surađuju s diplomatskim misijama i konzularnim uredima drugih država članica Europske unije i delegacijama Europske unije kako bi se osigurala zaštita državljana Republike Hrvatske i građana bez predstavništva u skladu s odredbama ovoga Zakona.

Na zahtjev ministarstva nadležnog za vanjske poslove odnosno diplomatske misije i konzularnog ureda države članice Europske unije koja pruža konzularnu pomoć i zaštitu državljaninu Republike Hrvatske građaninu bez predstavništva, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova odnosno diplomatska misija i konzularni ured Republike Hrvatske će dostaviti sve značajne informacije o predmetu.

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske djeluju u okviru lokalne konzularne suradnje, a što uključuje razmjenu informacija o pitanjima značajnim za pružanje konzularne pomoći i zaštite državljanima Republike Hrvatske i građanima bez predstavništva.

Konzularna zaštita članova obitelji državljana Republike Hrvatske
i članova obitelji građana bez predstavnništva

Članak 15.i

Članovima obitelji državljana Republike Hrvatske koji su državljani trećih zemalja diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske pružaju konzularnu zaštitu pod sljedećim uvjetima:

- ako su u pratnji državljana Republike Hrvatske
- ako se zateknu u kriznoj situaciji.

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske pružaju konzularnu zaštitu članovima obitelji koji nisu građani Europske unije, a koji su u pratnji građana bez predstavnništva u trećoj zemlji, u istom opsegu i pod istim uvjetima kao što bi pružili konzularnu zaštitu članovima obitelji državljana Republike Hrvatske koji nisu građani Europske unije.

Identitet članova obitelji građana bez predstavnništva i obiteljska veza može se utvrditi na bilo koji način, uključujući i provjeru putem diplomatskih misija i konzularnih ureda države članice Europske unije čiji je državljanin građanin bez predstavnništva.

Pripravnost za kriznu situaciju i suradnja u kriznoj situaciji

Članak 15.j

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske sudjeluju na lokalnoj razini u izradi planova pripravnosti za kriznu situaciju i suradnju u kriznim situacijama, vodeći računa o državljanima Republike Hrvatske i građanima bez predstavnništva.

Predstavnništva iz stavka 1. ovog članka surađuju s predstavnštvima drugih država članica Europske unije u trećoj zemlji i delegacijom Europske unije.

U slučaju krizne situacije Ministarstvo vanjskih i europskih poslova surađuje s ESVD i drugim državama članicama Europske unije, kako bi se osigurala učinkovita pomoć za državljane Republike Hrvatske i građane bez predstavnništva.

Suradnja tijela iz stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka obuhvaća i razmjenu podataka relevantnih za pružanje konzularne pomoći i zaštite u kriznim situacijama.

U slučaju krizne situacije u trećoj zemlji u kojoj Republika Hrvatska ima ulogu vodeće države članice Europske unije ili u kojoj koordinira pružanjem pomoći građanima bez predstavnništva, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može tražiti podršku odgovarajućih instrumenata kao što su strukture za upravljanje kriznim situacijama ESVD i Mehanizma Unije za civilnu zaštitu.

U smislu odredbe stavka 5. ovoga članka, vodeća država članica Europske unije je ona koja u trećoj zemlji preuzima glavnu ulogu u pružanju konzularne pomoći i zaštite građanima Europske unije i koordinira aktivnosti drugih država članica Europske unije u kriznim situacijama.

Financijski postupci

Članak 15.k

U slučajevima kada veleposlanstvo ili konzulat druge države članice Europske unije pruži konzularnu pomoć i zaštitu državljaniu Republike Hrvatske koji je građanin bez predstavništva, on se, koristeći se Obrascem iz Priloga I. ovoga Zakona, obvezuje da će Republici Hrvatskoj nadoknaditi trošak pružene konzularne zaštite.

Država članica Europske unije koja pruža pomoć državljaniu Republike Hrvatske iz stavka 1. ovog članka može tražiti naknadu samo onih troškova koje bi pod istim uvjetima snosili njezini državljani.

Država članica Europske unije iz stavka 2. ovoga članka može tražiti diplomatskim putem ili preko sigurne internetske stranice ESVD, koristeći se pritom Obrascem iz Priloga II. ovoga Zakona, od Ministarstva vanjskih i europskih poslova naknadu troškova pružene konzularne zaštite.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova će državi članici Europske unije iz stavka 3. ovog članka nadoknaditi troškove pružene konzularne zaštite u razumnom roku, ali ne duljem od 12 mjeseci.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može, sukladno propisima koji uređuju naplatu potraživanja, od državljanina Republike Hrvatske tražiti naknadu troškova pružene konzularne pomoći i zaštite.

Obrazac iz stavka 1. ovog članka ima snagu ovršne isprave.

Članak 15.1

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske će od građanina bez predstavništva kojem pružaju konzularnu pomoć i zaštitu zatražiti nadoknadu onih troškova za pruženu pomoć i zaštitu koje bi u obavljanju iste konzularne radnje tražili od državljanina Republike Hrvatske.

Ukoliko građanin bez predstavništva nije u mogućnosti nadoknaditi troškove iz stavka 1. ovog članka, dužan je potpisati Obrazac iz Priloga I. ovoga Zakona, kojim se obvezuje nadoknaditi troškove konzularne zaštite državi članici državljanstva.

Obrazac iz Priloga I. ovoga Zakona diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske dostavljaju Ministarstvu vanjskih i europskih poslova.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može od države članice državljanstva građanina iz stavka 1. ovog članka zatražiti nadoknadu troškova pružene pomoći i zaštite, koristeći se pritom Obrascem iz Priloga II. ovoga Zakona.

Članak 15.m

Država članica Europske unije, koja je u kriznoj situaciji pružila pomoć državljaninu Republike Hrvatske koji je građanin bez predstavnništva, može zatražiti naknadu troškova za pruženu pomoć od Ministarstva vanjskih i europskih poslova.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je dužno nadoknaditi troškove državi članici Europske unije iz stavka 1. ovoga članka i u slučajevima kada državljanin Republike Hrvatske nije potpisao obrazac iz članka 15.k ovoga Zakona.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može, sukladno propisima koji uređuju naplatu potraživanja, od državljanina Republike Hrvatske tražiti naknadu troškova pružene konzularne pomoći i zaštite i u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 15.n

Diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske koji u kriznoj situaciji pruže pomoć građaninu bez predstavnništva, o troškovima pružene pomoći i zaštite obavještavaju Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može zatražiti naknadu troškova iz stavka 1. ovoga članka od ministarstva nadležnog za vanjske poslove države članice državljanstva građanina bez predstavnništva.

Troškove iz stavka 2. ovoga članka Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može zatražiti i ako građanin bez predstavnništva nije potpisao obrazac iz članka 15.l ovog Zakona.

U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka naknada troškova za pruženu konzularnu pomoć može se zatražiti na razmjernoj osnovi, dijeljenjem ukupne vrijednosti stvarnih troškova s brojem građana bez predstavnništva kojima je pružena pomoć.

Članak 15. o

Ministar vanjskih i europskih poslova donijet će pravilnik kojim će propisati:

- sadržaj isprave iz članka 14.b Zakona kojom se državljanin Republike Hrvatske obvezuje na povrat pozajmice,
- uvjete na temelju kojih se odlučuje da se od državljanina Republike Hrvatske, u skladu s člancima 15.k stavkom 5. i 15.m stavkom 3. Zakona, neće tražiti naknada troškova pružene konzularne pomoći i zaštite,
- uvjete na temelju kojih se odlučuje da se od druge države članice Europske unije, u skladu s člancima 15.l stavkom 4. i 15.n stavkom 2. Zakona, neće tražiti naknada troškova pružene konzularne zaštite i pomoći,
- vrstu i sadržaj podataka koje diplomatska misija i konzularni ured Republike Hrvatske i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova razmjenjuje s drugim državama članicama Europske unije i delegacijama Europske unije,
- sadržaj i način vođenja evidencije o građanima bez predstavništva kojima su konzularnu pomoć i zaštitu pružile diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske,
- sadržaj i način vođenja evidencije o državljanima Republike Hrvatske kojima su veleposlanstva i konzulati drugih država članica Europske unije pružili konzularnu pomoć i zaštitu u skladu s odredbama ovog Zakona.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova pruža Europskoj komisiji sve značajne informacije o provedbi ovoga Zakona, u dijelu u kojem se odnosi na pružanje konzularne pomoći i zaštite građanima bez predstavništva.“

Članak 6.

U članku 29. stavak 2. briše se, a dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

Članak 7.

U članku 61. stavku 1. iza riječi: „Bračnom drugu“ dodaju se riječi: „i životnom partneru“.

Dodaje se stavak 3. koji glasi:

„Vrijeme boravka u inozemstvu osobe iz stavka 1. ovoga članka, priznaje se u staž osiguranja koji se izjednačuje s radnim stažom.“

Članak 8.

U članku 62. stavku 1. riječi: „Osobi iz članka 61. ovoga Zakona, koja je prijavljena kao nezaposlena“ zamjenjuju se riječima: „Bračni drug i životni partner osobe iz članka 35. stavka 1. i članka 36. ovoga Zakona koji je prijavljen kao nezaposlen“.

Članak 9.

U članku 63. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Namještenici u službi vanjskih poslova obavljaju pomoćno – tehničke poslove“.

Članak 10.

U članku 64. stavku 1. iza riječi: „primjenjuju i na“ dodaju se riječi: „državne službenike koji nisu profesionalni ili ugovorni diplomati i“.

Članak 11.

Obrasci iz Priloga I. i II. Direktive nalaze se u Prilogu ovog Zakona i njegov su sastavni dio.

Članak 12.

U cijelom tekstu Zakona riječi: „Ministarstvo vanjskih poslova“ i „Ministarstvo“ u određenom padežu zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo vanjskih i europskih poslova“ u odgovarajućem padežu, a riječi: „ministar vanjskih poslova“ u određenom padežu zamjenjuju se riječima: „ministar vanjskih i europskih poslova“, u odgovarajućem padežu.“

Članak 13.

Ministar vanjskih i europskih poslova donijet će, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, pravilnik iz članka 15.o ovoga Zakona.

Članak 14.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. svibnja 2018. godine.

PRILOG I.

A. Standardni obrazac za obvezu isplate troškova konzularne zaštite u slučaju financijske pomoći

OBVEZA ISPLATE TROŠKOVA KONZULARNE ZAŠTITE

(FINANCIJSKA POMOĆ) – (članak 14. stavak 1. Direktive (EU) 2015/637)

Ja, (g./gđa) (puno ime, velikim tiskanim slovima)

.....
imatelj(-ica) putovnice br. izdane u

potvrđujem da sam od veleposlanstva/konzulata

..... u

primio(-la) iznos od

kao predujam u svrhu

.....(uključujući sve primjenjive naknade)

te/ili se obvezujem i obećavam da ću na zahtjev ministarstvu vanjskih poslova/vladi [država članica državljanstva]

u skladu s nacionalnim pravom te države članice isplatiti protuvrijednost navedenog iznosa ili protuvrijednost svih troškova koji su uplaćeni za moj račun ili su mi dani kao predujam, uključujući troškove člana(-ova) moje obitelji koji je/su u mojoj pratnji, u (valuta)

.....
prema tečaju koji je važeći na dan na koji je isplaćen predujam ili na koji su plaćeni troškovi.

Moja adresa () (velikim tiskanim slovima) (zemlja)

je:

.....
.....
.....

DATUM POTPIS

B. Standardni obrazac za obvezu isplate troškova konzularne zaštite u slučaju repatrijacije

OBVEZA ISPLATE TROŠKOVA KONZULARNE ZAŠTITE

(REPATRIJACIJA) – (članak 14. stavak 1. Direktive (EU) 2015/637)

Ja, (g./gđa) (puno ime, velikim tiskanim slovima)

.....
rođen(-a) u (grad) u (zemlja)

(datum)

imatelj(-ica) putovnice br. izdane u

dana i osobne iskaznice br.

te s brojem socijalnog osiguranja i nadležnim tijelom (ako je to primjenjivo/prema potrebi)

.....
obvezujem se da ću na zahtjev isplatiti vladi

.....
u skladu s nacionalnim pravom te države članice protuvrijednost svih troškova koji su uplaćeni
za moj račun ili koje mi je kao predujam uplatio konzularni službenik vlade
..... u

u svrhu repatrijacije ili u vezi s repatrijacijom, mene osobno i članova moje obitelji koji su u
mojoj pratnji, u

te da ću platiti sve odgovarajuće konzularne naknade u vezi s repatrijacijom.

To su:

i. (**) Troškovi prijevoza

Troškovi boravka

Razni troškovi

UMANJENO za moj doprinos

KONZULARNE NAKNADE:

Naknada za repatrijaciju

Naknada za pružene usluge

Naknada za putovnicu/žurnost

(... ..sati po tarifi od po satu)

ii. (**) Svi iznosi koji su uplaćeni za moj račun u svrhu repatrijacije, ili u vezi s repatrijacijom,
mene osobno i članova moje obitelji koji su u mojoj pratnji, a koje u trenutku mojeg
potpisivanja ove obveze isplate nije moguće utvrditi.

Moja adresa (**) (velikim tiskanim slovima) (zemlja)
je:.....
.....
.....

DATUM POTPIS

() ako nemate stalnu adresu, molimo navedite adresu za kontakt.

(-) Prekrižiti nepotrebno: konzularni službenik i podnositelj zahtjeva trebali bi pokraj svakog križanja staviti svoje inicijale uz rub stranice.

(**) Ako nemate stalnu adresu, molimo navedite adresu za kontakt.

PRILOG II.

Obrazac zahtjeva za naknadu troškova

ZAHTJEV ZA NAKNADU TROŠKOVA (članak 14. stavci 2. i 3. Direktive (EU) 2015/637)

1. Veleposlanstvo ili konzulat države članice koja podnosi zahtjev

2. Nadležno veleposlanstvo ili konzulat ili ministarstvo vanjskih poslova države članice državljanstva građanina kojemu je pružena pomoć

3. Opis događaja
(datum, mjesto)

4. Podaci o građaninu(-ima) kojemu(-ima) je pružena pomoć (priložiti zasebno)

Ime i prezime	Datum i mjesto rođenja	Vrsta i broj putne isprave	Vrsta pružene pomoći	Troškovi
---------------	------------------------	----------------------------	----------------------	----------

5. Ukupni troškovi

6. Bankovni račun za naknadu troškova

7. Prilog: obveza isplate troškova (ako je primjenjivo)

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Vrijedeći Zakon o vanjskim poslovima (Narodne novine, br. 48/96, 72/13 i 127/13) uređuje postupanje diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske kada obavljaju konzularne funkcije u korist državljana Republike Hrvatske, ali i u onim slučajevima kada obavljaju takve usluge u korist državljana drugih država članica EU.

Donošenjem novog pravnog instrumenta Europske unije – Direktive Vijeća (EU) 2015/637 od 20. travnja 2015. o mjerama koordinacije i suradnje za olakšavanje pružanja konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništava u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Odluke 95/553/EZ, potrebno je odredbe Zakona o vanjskim poslovima uskladiti s odredbama Direktive. Navedeno usklađivanje potrebno je provesti u dijelu koji se odnosi na postupak pružanja konzularne pomoći i zaštite građanima bez predstavništva i financijske postupke. Isto tako, Konačnim prijedlogom Zakona će se propisati mjere suradnje i koordinacije hrvatskih diplomatskih misija i konzularnih ureda kao i Ministarstva vanjskih i europskih poslova sa službama vanjskih poslova drugih država članica i Delegacijama EU.

Dodatno, uvažavajući činjenicu da je Zakon o vanjskim poslovima od donošenja 1996. godine ostao gotovo neizmijenjen, nužno je ovim izmjenama i dopunama unijeti najnužnije odredbe kojima će se urediti pojedina pitanja u vezi s nadležnošću, organizacijom i funkcioniranjem službe vanjskih poslova na suvremeniji način.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Pitanja koja se žele urediti Konačnim prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanjskim poslovima odnose se na:

- postupanje diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske koje pružaju konzularnu pomoć i zaštitu državljanima drugih država članica EU;
- konzularno krizno upravljanje odnosno mjere koordinacije i suradnje s drugim državama članicama EU prilikom pružanja pomoći i zaštite građanima Unije koji se nalaze na kriznim žarištima uključujući pružanje takve pomoći državljanima Republike Hrvatske;
- financijski postupci u slučajevima pružanja konzularne pomoći i zaštite državljanima Republike Hrvatske odnosno u onim slučajevima kada diplomatska misija ili konzularni ured Republike Hrvatske pruži konzularnu pomoć i zaštitu građaninu bez predstavništva, državljaninu druge države članice EU;
- određena pitanja od osobitog značaja u vezi s nadležnošću, organizacijom i funkcioniranjem službe vanjskih poslova.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBI PREDLOŽENOG ZAKONA

Uz članak 1.

Ovom se odredbom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva Vijeća (EU) 2015/637 od 20. travnja 2015. i osigurava provedba Odluke (96/409/ZVSP) o uspostavi hitne putne isprave.

Uz članak 2.

Navode se europski poslovi kao poslovi koje obavlja služba vanjskih poslova.

Uz članak 3.

Ovom se odredbom utvrđuje mogućnost pružanja konzularne pomoći i zaštite hrvatskom državljaninu koji se nalazi u trećoj zemlji u kojoj Republika Hrvatska nema svoje predstavništvo od strane diplomatske misije i konzularnog ureda druge države članice EU te mogućnost da diplomatska misija ili konzularni ured Republike Hrvatske ili Ministarstvo vanjskih i europskih poslova zatraži prosljeđivanje zahtjeva ili predmeta hrvatskoj diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu.

Uz članak 4.

Ovom se odredbom definiraju pojmovi ključni za provedbu Zakona.

Uz članak 5.

Ovom odredbom se iza članka 15.a dodaju članci 15.b, 15.c, 15.d, 15.e, 15.f, 15.g, 15.h, naslovi iznad članaka i članci 15.i, 15.j, 15.k, članci 15.l, 15.m, 15.n i 15.o, a kojima se propisuje kako slijedi:

- u novom članku 15.b navode se konzularne funkcije koje diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske mogu, pod određenim uvjetima, obaviti u korist državljanina druge države članice EU.
- Preduvjet za pružanje konzularne pomoći i zaštite građaninu EU je utvrđivanje identiteta i državljaninskog statusa. U ovoj se odredbi članka 15.c navode isprave odnosno, ukoliko ih osoba ne posjeduje, način utvrđivanja identiteta i državljaninskog statusa.
- Odredbom novog članka 15.d se propisuje način postupanja diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske sa zahtjevima za pružanjem konzularne pomoći i zaštite građana bez predstavništva.
- Predložena odredba članka 15.e predstavlja pravnu osnovu za sklapanje provedbenih dogovora o pružanju konzularne zaštite u trećim zemljama državljanima Republike Hrvatske građanima bez predstavništva.
- odredbom novog članka 15.f se propisuje mogućnost prosljeđivanja zahtjeva za konzularnom pomoći i zaštitom građana bez predstavništva na veleposlanstvo ili konzulat one države članice s

kojom je država članica državljanstva sklopila provedbeni dogovor o pružanju konzularne zaštite.

- Odredbom članka 15.g propisuje se mogućnost prosljeđivanja zahtjeva za konzularnom pomoći i zaštitom građana bez predstavništva na veleposlanstvo ili konzulat države članice državljanstva građanina.

- Predloženom odredbom novog članka 15.h utvrđuje se obveza suradnje diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske s diplomatskim misijama i konzularnim uredima drugih država članica EU i Delegacijama EU, a osobito u okviru lokalne konzularne suradnje.

- Ovom se odredbom novog članka 15.i propisuju uvjeti pod kojima diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske pružaju konzularnu zaštitu državljanima trećih zemalja koji su članovi obitelji državljana Republike Hrvatske te se utvrđuje kako pod istim uvjetima pružaju konzularnu zaštitu državljanima trećih zemalja koji su članovi obitelji građana bez predstavništva.

- Predloženom se odredbom novog članka 15.j propisuje obveza diplomatskih misija i konzularnih ureda Republike Hrvatske da u okviru lokalne konzularne suradnje sudjeluju u izradi planova pripravnosti za kriznu situaciju i suradnju u kriznim situacijama te surađuju s predstavništvima drugih država članica EU i Delegacijama EU te s istima razmjenjuju relevantne podatke.

- Ovim se odredbama novih članaka 15.k, 15.l, 15.m i 15.n propisuju financijski postupci u slučajevima kada su primatelji konzularne zaštite državljani Republike Hrvatske odnosno kada državljanima drugih država članica EU takvu zaštitu pružaju diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske.

- Odredbom članka 15.o stavkom 1. utvrđuje se ovlast ministra vanjskih i europskih poslova za donošenje pravilnika i sadržaj te ovlasti, a stavkom 2. propisuje se pravna osnova za pružanje EK informacija o provedbi ovog Zakona.

Uz članak 6.

U članku 29. Zakona o vanjskim poslovima briše se dosadašnji stavak 2., a dosadašnji stavak 3. istog članka postaje stavak 2.

Uz članke 7. i 8.

Odredbama ovih članaka se ujednačava izričaj odredbi članka 61. i 62. Zakona o vanjskim poslovima kao i sadržaj istih, na način da se staž osiguranja izjednačuje s radnim stažem za vrijeme boravka u inozemstvu i zaposlenim i nezaposlenim bračnim drugovima djelatnika službe

vanjskih poslova (raspoređenih na rad u diplomatsko – konzularna predstavništva koji s njima borave u inozemstvu).

Uz članak 9.

Odredbom ovog članka se mijenja opis poslova namještenika u službi vanjskih poslova te istodobno ujednačava izričaj s odredbama važećeg Zakona o državnim službenicima.

Uz članak 10.

Ovom odredbom se proširuje polje primjene odredbe članka 64. Zakona o vanjskim poslovima (kojom se propisuje na namještenike u službi vanjskih poslova odgovarajuća primjena odredbi ovog Zakona koje se odnose na profesionalne i ugovorne diplomate), a potrebno ju je proširiti i na državne službenike u službi vanjskih poslova.

Uz članak 11.

Ovom se odredbom utvrđuje da su obrasci iz Priloga I. i II. Direktive sastavni dio Zakona.

Uz članak 12.

Tekst Zakona se terminološki usklađuje s odredbama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine, broj 93/16, 104/16).

Uz članak 13.

Propisuje se rok u kojem će ministar nadležan za vanjske poslove donijeti podzakonski propis.

Uz članak 14.

Propisuje se stupanje na snagu odredaba Zakona.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona osigurana su financijska sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2018. godinu s projekcijama za 2019. i 2020. godinu.

Pružanje konzularne pomoći i zaštite građanima bez predstavništva povezano je s nastankom troškova za pruženu konzularnu uslugu. U slučajevima kada državljani Republike Hrvatske nije u mogućnosti platiti trošak pružene konzularne pomoći i zaštite diplomatskoj misiji i konzularnom uredu druge države članice EU koja mu pruža konzularnu uslugu u trećoj zemlji u kojoj Republika Hrvatska nema svoje predstavništvo, trošak pružene pomoći i zaštite snosi Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. Ukoliko hrvatski državljani ne vrati novčana sredstva, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može, sukladno propisima koji uređuju naplatu potraživanja, tražiti nadoknadu ovih troškova.

Isto tako, u slučajevima kada diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske pružaju konzularnu pomoć i zaštitu državljaninu druge države članice EU koji nije u mogućnosti platiti upravne pristojbe za obavljanu konzularnu radnju, trošak konzularne zaštite teretiti će Državni proračun. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može od države članice državljanstva osobe kojoj su diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske pružili konzularnu pomoć i zaštitu tražiti da nadoknadi troškove pružene konzularne usluge.

U kriznim situacijama (rat, elementarne nepogode) mogu nastati visoki, nepredvidivi, troškovi tijekom pružanja konzularne pomoći i zaštite državljanima Republike Hrvatske i drugim građanima bez predstavništva. Troškove evakuacije hrvatskih državljana s kriznog žarišta snosi Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, a iste naknadno može od njih potraživati, u skladu s propisima koji uređuju naplatu potraživanja.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

U odnosu na tekst Prijedloga Zakona koji je bio u prvom čitanju i koji je prihvaćen u Hrvatskom saboru, u Konačnom prijedlogu Zakona nastale su određene razlike kao rezultat prihvatanja primjedbi i prijedloga iznijetih između prvog i drugog čitanja.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora uputio je primjedbe vezane uz nomotehničko uređenje teksta te su one prihvaćene na sljedeći način:

- u odredbi članka 13. određene riječi zamijenjene su iz određenog u odgovarajući padež,
- uvodna rečenicu članka 5. je nomotehnički uređena te su izbjegnuta ponavljanja,
- članak 6. Prijedloga kojim je bio dodan članak 15.o u tekst Zakona postaje dijelom članka 5. Konačnog prijedloga Zakona.

Zbog prihvatanja primjedaba Odbora za zakonodavstvo izmijenjena je numeracija svih članaka koji slijede nakon članka 5. Konačnog prijedloga Zakona, te je sukladno novoj numeraciji članaka izmijenjena odredba članka 14. Konačnog prijedloga kojom se propisuje stupanje na snagu odredaba Zakona.

Potaknuti raspravom održanom na sjednici Odbora za vanjske poslove Hrvatskog sabora kao i na plenarnoj sjednici kada je zastupnica Vesna Pusić ponovila pitanje određivanja kriterija temeljem kojih će se određivati od kojih državljana Republike Hrvatske će se tražiti povrat novčanih sredstava za pruženu konzularnu uslugu, a u kojih slučajevima se isto neće potraživati, dodatno su razmotrene odredbe Prijedloga zakona te su izmijenjene na sljedeći način:

- U članku 15.l stavku 4. Prijedloga izraz „će“ mijenja se u „može“ te tekst stavka 4. Konačnog prijedloga Zakona glasi:

„Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može od države članice državljanstva građanina iz stavka 1. ovog članka zatražiti nadoknadu troškova pružene pomoći i zaštite, koristeći se pritom Obrascem iz Priloga II. ovoga Zakona.“

Navedenom izmjenom odredba članka 15.1 stavka 4. usklađuje se s odredbom članka 14. stavkom 2. Direktive o mjerama koordinacije i suradnje za olakšavanje pružanja konzularne zaštite građanima Unije bez predstavništva u trećim zemljama te o stavljanju izvan snage Odluke 95/553/EZ kojom je propisano kako država članica koja pruža pomoć može zatražiti naknadu troškova od države članice državljanstva građanina bez predstavništva.

- U članku 15.m stavku 3. Prijedloga na kraju rečenice dodan je izričaj „i u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka“ tako da stavak 3. Konačnog prijedloga glasi:

„Ministarstvo vanjskih i europskih poslova može, sukladno propisima koji uređuju naplatu potraživanja, od državljanina Republike Hrvatske tražiti naknadu troškova pružene konzularne pomoći i zaštite i u slučajevima iz stavka 2. ovoga članka.“

Predložena izmjena predstavlja pravnu osnovu za novčano potraživanje od hrvatskog državljanina kojem je pružena konzularna pomoć i zaštita u kriznoj situaciji i koji nije potpisao Obrazac I. iz Priloga ovoga Zakona, a čije troškove je podmirilo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova.

- Članak 15.o Konačnog prijedloga Zakona nadopunjen je na način da su dodana dva podstavka (2. i 3.) kojima se daje ovlast ministru vanjskih i europskih poslova za donošenje pravilnika kojim će se, između ostaloga, propisati uvjeti na temelju kojih se odlučuje da se od državljanina Republike Hrvatske, u skladu s člancima 15.k stavkom 5. i 15.m stavkom 3. Zakona, neće tražiti naknada troškova pružene konzularne pomoći i zaštite, te uvjeti na temelju kojih se odlučuje da se od druge države članice Europske unije, u skladu s člancima 15.1 stavkom 4. i 15.n stavkom 2. Zakona, neće tražiti naknada troškova pružene konzularne zaštite i pomoći.

VI. PRIJEDLOZI, PRIMJEDBE I MIŠLJENJA KOJI SU DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, TE RAZLOZI NEPRIHVAĆANJA

Primjedba koju je u svom očitovanju dostavio Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora, a koju predlagatelj nije prihvatio je da se kroz cijeli tekst Prijedloga zakona propiše općenito pozivanje na Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. Općenito pozivanje na ministarstvo nadležno za vanjske poslove koristi se kod pozivanja na tijela drugih država članica Europske unije dok se za nadležno tijelo Republike Hrvatske koristi puni naziv Ministarstva.

ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

ZAKON O VANJSKIM POSLOVIMA

(„Narodne novine“, broj 48/96, 72/13 i 127/13)

Članak 1.a

Ovaj Zakon usklađen je sa sljedećim aktima Europske unije:

- Odluka 95/553/EZ predstavnika vlada država članica na sastanku Vijeća 19. prosinca 1995. u vezi zaštite građana Europske unije u diplomatskim i konzularnim predstavništvima (SL L 314, 28. 12. 1995.) i
- Odluka 96/409/ZVSP predstavnika vlada država članica na sastanku Vijeća 25. lipnja 1996. o uspostavi hitne putne isprave (SL L 168, 6. 7. 1996.).«

Članak 8.

Služba vanjskih poslova obavlja poslove iz svoga djelokruga, u što su uključeni:

1. dvostrani i višestrani politički, pravni i gospodarski odnosi s inozemstvom,
2. konzularni poslovi,
3. ljudska prava,
4. hrvatske manjine i iseljeništvo,
5. poslovi usklađivanja i nadzora službe vanjskih poslova,
6. poslovi informiranja i analitike,
7. poslovi stručnog osposobljavanja i stručnog usavršavanja,
8. vanjskopolitička dokumentacija, dokumentacija međunarodnih organizacija i diplomatski arhiv te pohrana te dokumentacije,
9. zbirka međunarodnih ugovora Republike Hrvatske.

Ustroj službe vanjskih poslova pobliže se uređuje Uredbom o unutarnjem ustrojstvu službe vanjskih poslova.

Zaštita državljana Republike Hrvatske

Članak 14.a

Konzularnu zaštitu i pomoć državljanima Republike Hrvatske koji se nalaze u inozemstvu, gdje Republika Hrvatska nema svoje diplomatsko ili drugo predstavništvo, pružaju diplomatske misije ili konzularni uredi druge države članice Europske unije, u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.

Zaštita državljana država članica Europske unije

Članak 15.a

Republika Hrvatska osigurava zaštitu državljana država članica Europske unije kako je navedeno u Odluci 95/553/EZ predstavnika vlada država članica na sastanku Vijeća 19. prosinca 1995. u vezi zaštite građana Europske unije u diplomatskim i konzularnim predstavništvima (SL L 314, 28. 12. 1995.), a koja uključuje:

- pomoć kod smrtnog slučaja;
- pomoć u slučaju ozbiljne nesreće ili ozbiljne bolesti;
- pomoć u slučaju pritvaranja ili uhićenja;
- pomoć žrtvama nasilnih kažnjivih djela te
- pomoć i repatrijaciju državljana država članica Europske unije u nevolji.

U slučaju gubitka putne isprave, diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske izdaju Europski hitni putni list za povratak državljanima država članica Europske unije, sukladno Odluci 96/409/ZVSP predstavnika vlada država članica na sastanku Vijeća 25. lipnja 1996. o uspostavi hitne putne isprave (SL L 168, 6. 7. 1996.), prilagođenoj radi prijema novih država članica.

Pored navedenog, diplomatske misije i konzularni uredi Republike Hrvatske koji se nalaze u državama koje nisu članice Europske unije, na području svoje nadležnosti, na zahtjev državljana država članica Europske unije pružaju pomoć i u drugim slučajevima.«.

Članak 29.

Ministarstvo vanjskih poslova usklađuje rad i obavlja unutarnji nadzor nad radom diplomatskih misija i konzularnih ureda.

Poslove unutarnjeg nadzora nad radom diplomatskih misija i konzularnih ureda obavljaju državni službenici Ministarstva vanjskih poslova koje ministar vanjskih poslova ovlasti za provedbu nadzora.

Unutarnji nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se na način utvrđen Pravilnikom o unutarnjem redu službe vanjskih poslova.

Članak 61.

Bračnom drugu osoba iz članka 35. stavka 1. i članka 36. ovoga Zakona, na njegov će zahtjev radni odnos kod poslodavca mirovati za vrijeme boravka u inozemstvu, najdulje do prestanka mandata bračnog druga.

Osoba iz stavka 1. ovoga članka ima prava iz članka 60. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

Članak 62.

Osobi iz članka 61. ovoga Zakona, koja je prijavljena kao nezaposlena nadležnoj službi za zapošljavanje, vrijeme boravka u inozemstvu prema članku 61. stavka 1. ovoga Zakona, priznaje se u staž osiguranja.

Staž osiguranja iz stavka 1. ovoga članka izjednačava se s radnim stažom.

Sredstva potrebna za osiguranje prava iz ovoga članka osiguravaju se u državnom proračunu.

Članak 63.

Namještenici u službi vanjskih poslova obavljaju računovodstveno-financijske poslove, poslove automatske obrade podataka, administrativne i pomoćno-tehničke poslove.

Na namještenike iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Šef diplomatske misije ili šef konzularnog ureda može, uz predhodno odobrenje ministra vanjskih poslova, sklopiti ugovor o obavljanju administrativno-tehničkih i pomoćnih poslova i s državljanima države primateljice koji ispunjavaju uvjete za obavljanje tih poslova, propisane Pravilnikom o unutarnjem redu službe vanjskih poslova.

Na osobe iz stavka 2. ovoga članka primjenjuju se odredbe Bečke konvencije o diplomatskim odnosima, odnosno Bečke konvencije o konzularnim odnosima.

Ugovor iz stavka 2. ovoga članka ne može biti suprotan propisima države primateljice.

Članak 64.

Odredbe članka 34., članka 35. stavka 1., 2., 6. i 7., članka 36., članka 38. stavka 1. i 2., članka 42., 43., 44., 45., 46., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61. i 62. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na namještenike u službi vanjskih poslova.

Odredbe članka 34., članka 35. stavka 1. i 2. i članka 45. ovoga Zakona ne primjenjuju se na namještenike iz članka 63. stavka 3. ovoga Zakona.